

Neyðaráætlun

Markmið neyðaráætlunar fyrir Byggðasafn Dalamanna er að forgangsraða aðgerðum vegna hættuástands sem gestum, starfsfólki og safnkosti getur stafað bráð hætta af.

Vegna landfræðilegrar legu staðarins og bygginga er hætta af ytri þáttum óveruleg. Ekki er því ástæða til að gera neyðaráætlanir vegna eldgosa, jarðskjálfta, ofanflóða, veðurs, flóða, sinuelda og annarra náttúruhamfara, umfram hefðbundnar varúðarráðstafanir. Ef eitthvað af þessu skyldi þó gerast gildir almenn viðbragðsáætlun.

Alvarlegasta hættan stafar af vatnslögnum sem liggja um safnið og geta valdið miklu tjóni ef þær gefa sig skyndilega. Hætta á skemmdum vegna bruna eru líka alltaf til staðar. Því eru sérstakar neyðaráætlanir gerðir vegna þessara þátta, auk almennrar neyðaráætlunar. Hvorki vatnsleki úr lögnum né bruni gera boð á undan sér þannig að hættuástand skapast samstundis.

Það að safnið er í einu rými og eingöngu einn starfsmaður einfaldar mjög framkvæmd neyðaráætlunar. Tveir merktir neyðarútgangar eru á safninu og er stutt og bein leið út úr byggingunni frá báðum þeirra. Viðbragðsteymi safnsins er safnvörður og verkstjóri sveitarfélagsins.

Sveitarfélagið Dalabyggð á annað húsnæði á staðnum (Íþróttahús, kennslustofur ofl.) til að sinna skemmdum safnkosti. Ef ekki er hægt að nýta það húsnæði vegna reyk- og sótskemmda eða annarra ástæðna, eru til taks fjögur félagsheimili og skólahúsnæði í eigu sveitarfélagsins til að taka við safnkostinum. Stórar frystigeymslur eru í Búðardal (19,5 km fjarlægð) að hluta til í eigu sveitarfélagsins.

Frá árinu 2010 hafa forvarnarverkefni innan safnsins verið sett í forgang fram yfir bættar sýningar. Á þeim verkefnalista eru þó enn eftir nokkur atriði sem ætlunin er að ljúka fyrir árslok 2014.

Neyðaráætlun þessi skal vera á áberandi stað á skrifstofu og sýnileg öllum er starfa á safninu. Eingöngu einn starfsmaður er á safninu og því eru ekki haldnar sérstakar viðbragðsæfingar, en haldin ein óundirbúin brunavarnaræfing þegar reykur í eldhúsi skólans setti brunaviðvörðunarkerfið af stað. Rýming á safninu gekk þá óaðfinnanlega.

Neyðaráætlun þessi og forsendur hennar skulu yfirfarnar árlega, síðast yfirfarin 31. október 2013.

Almenn neyðaráætlun

Komi upp neyðarástand vegna ófyrirsjáanlegra eða annarra aðstæðna upp á safninu eða í öðrum byggingum á staðnum fer af stað ákveðin forgangsröðun eftir staðsetningu og eðli aðstæðna. Almenn neyðaráætlun er í eðli sínu háð aðstæðum, en er engu að síður mikilvæg við forgangsröðun verkefna.

Ábyrgð á fyrstu viðbrögðum er hjá safnverði og/eða þeim sem er að störfum hverju sinni.

- Vísu gestum safnsins á þann neyðarútgang sem við á miðað við aðstæður og gera nafnakall.
- Hringja í 112 ef við á, t.d. innbrot, hættuástand.
- Slökkva ljós um leið og bygging er rýmd.
- Loka inngöngum að safninu og brunavarnarhurðum á göngum að tengdum byggingum til að koma í veg fyrir frekari útbreiðslu.
- Stöðva eða draga úr orsökum hættuástands, ef aðstæður leyfa.
- Loka skápum, hirslum og breiða yfir hluti ef aðstæður leyfa.
- Bjarga munum út af safninu, ef aðstæður leyfa.
- Loka fyrir aðveitur við inntak ef við á.
- Leggja mat á aðstæður i samráði við forvörð.
- Hafa samband við þjónustuaðila, verktaka og sjálfboðaliða eftir þörfum og biðja þá um að vera í viðbragðsstöðu.
- Hefja aðgerðir þegar leyfi fæst frá slökkviliði og lögreglu á staðnum.
- Kanna hættu af völdum fráveitu, meindýra, myglu og mengandi efna.
- Forgangsráða verkefnum í samráði við forvörð og aðstæður.
- Muna allan tímann - *mannslíf og heilsa eru mikilvægari en safnmunir og steinsteypa.*

Neyðaráætlun þessi skal vera á áberandi stað á skrifstofu og sýnileg öllum er starfa á safninu.

Neyðaráætlun þessi og forsendur hennar skulu yfirfarnar árlega.

Neyðaráætlun þessi var síðast yfirfarin 31. október 2013.

Neyðaráætlun vegna bruna

Komi upp bruni inni á safninu eða í öðrum byggingum á staðnum fer af stað ákveðin forgangsröðun eftir staðsetningu og eðli brunans.

Neyðaráætlun vegna bruna á Laugum hefur verið yfirfarin árlega frá 2010 í samráði safnvarðar og verkstjóra sveitarfélagsins.

Ábyrgð á fyrstu viðbrögðum er hjá safnverði og/eða þeim sem er að störfum hverju sinni.

- Vísa gestum safnsins á þann neyðarútgang sem við á miðað við aðstæður og gera nafnakall.
- Sé eldur inni á safninu, slökkva eldinn ef hægt er með þeim slökkvitækjum sem eru á safninu.
- Hringja í 112 og aðra rekstraraðila á staðnum.
- Loka inngöngum að safninu og brunavarnarhurðum á göngum að tengdum byggingum til að koma í veg fyrir frekari útbreiðslu elds og reyks.
- Loka skápum, hirslum og breiða yfir hluti ef aðstæður leyfa.
- Hafa samband við forvörð um mögulegar skemmdir og hvað þarf að kanna miðað við aðstæður.
- Hafa samband við þjónustuaðila, verktaka og sjálfbodaliða eftir þörfum og biðja þá um að vera í viðbragðsstöðu.

Eftir að hættuástandi er lokið og aðgangur að safninu er aftur leyfður hefst annar ferill, þ.e. að meta skemmdir og möguleika á endurbótum. Aðgerðir eftir að hættuástandi er lokið eru á ábyrgð safnvarðar í samráði við forvörð og verkstjóra sveitarfélagsins. Haft verður samband við forvörð hjá Þjóðminjasafni Íslands um fyrstu viðbrögð og síðan fenginn forvörður til starfans miðað við aðstæður. Forgangsröðun fyrstu verkefna er að koma munum frá frekari skemmdum, meta aðstæður og forgangsráða útfrá því.

- Leggja mat á aðstæður í samráði við forvörð.
- Kanna hættu af völdum fráveitu, meindýra, sóts, myglu og mengandi efna.
- Reyk- og vatnsræsta ef þarf.
- Forgangsráða verkefnum í samráði við forvörð og aðstæður.
- Muna allan tímann - *mannslíf og heilsa eru mikilvægari en safnmunir og steinsteypa.*

Neyðaráætlun þessi skal vera á áberandi stað á skrifstofu og sýnileg öllum er starfa á safninu.

Neyðaráætlun þessi og forsendur hennar skulu yfirfarnar árlega.

Neyðaráætlun þessi var síðast yfirfarin 31. október 2013.

Neyðaráætlun vegna lagnakerfa

Neyðaráætlun vegna vatnsleka á safninu hefur því verið margrædd og yfirfarin af safnstjóra og verkstjóra sveitarfélagsins frá 2010. Hætta á skemmdum á safnkosti eru mismunandi eftir hversu lekinn er mikill og hvort um heitt eða kalt vatn er að ræða.

Ábyrgð á fyrstu viðbrögðum er hjá safnverði og/eða þeim sem er að störfum hverju sinni.

- Vísa gestum safnsins á þann neyðarútgang sem við á miðað við aðstæður og gera nafnakall.
- Loka fyrir vatnsinntök.
- Ef aðstæður leyfa að bjarga munum út af safninu.
- Hafa samband við forvörð um skemmdir og hvers konar munum sé hugsanlega hægt að bjarga og hverjum ekki.
- Hafa samband við þjónustuaðila, verktaka og sjálfboðaliða eftir þörfum og biðja þá um að vera í viðbragðsstöðu.
- Safna saman nauðsynlegum verkfærum og birgðum.
- Rifja upp, yfirfara og miðla upplýsingum um meðhöndlun skaddaðra gripa og fyrstu viðbrögð.
- Vatnsræsta safnið ef þarf.
- Kanna hættu af völdum fráveitu, meindýra, myglu og mengandi efna.
- Koma á loftræstingu og góðu loftflæði um safnið.
- Skrá allar aðgerðir og ferli.
- Koma þeim munum sem má bjarga fyrir í öðru húsnæði sveitarfélagsins til þurrkunar og forvörslu í samráði við forvörð.
- Skipuleggja starfið, úthluta verkefnum og miðla upplýsingum.
- Kanna hvort bjarga megi meira af safnkostinum en áætlað var í upphafi.

Muna allan tímann - mannlíf og heilsa eru mikilvægari en safnmunir og steinsteypa.

Neyðaráætlun þessi skal vera á áberandi stað á skrifstofu og sýnileg öllum er starfa á safninu.

Neyðaráætlun þessi og forsendur hennar skulu yfirfarnar árlega.

Neyðaráætlun þessi var síðast yfirfarin 31. október 2013.